

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 De diuisione prophetiæ in suas species.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

tare Niniuitis, du-
birans de eo, quod
euenit, scilicet quod
esset propheta com-
minationis tantum.
Sciebat enim clare,
quod erat propheta
comminationis,
quia uiderat futu-
ram submersionem
ciuitatis in caulis, &
non uiderat aliter:
sed nesciebat an es-
set tantum commi-
nationis, & nō euen-
tus, quia nihil erat
sibi de hoc reuelatū.
Ad uerū enim pro-
phetam sufficit cog-
noscere euidenter
quod propheta se-
cundum id quod est
sibi reuelatum & ut
i littera optime sub-
dit, Propheta circa
reuelata sibi non co-
gnoscit omnia, quæ
Spiritus sanctus in-
cedit per illū, sed suffi-
cit quod uideat illā
conditionem, quam
prophetare iubetur.
Nec oportet quod
comprehendat illam,
sed comprehensionem
illius Spiritui
sancto relinquat. Pro-
pter rationem lite-
ræ, scilicet quia est
instrumentum defi-
ciens à Spiritu san-
cto.

In corp. ar.

¶ Super Questionis
174. Articulum
primum.

In art. 1. q. 174.
dubium occurrit
ad hominem: quo-
nam superius in q.
161. art. 3. ad tertiu,
auctor posuit pro-
phetiam esse unius
speciei. Hic uero po-
nit multas prophetie
species ex obiectis
distinctas: sicut uni-
uersaliter habitus,
seu actus ex obiectis
distinguitur. Quo
pacto stant hæc duo
simul?

¶ Author superius
locutus est de specie
subalterna, hic uero
loquitur de specie
specialissima. Et iō
nulla est contrarie-
tas inter illius dicta.
Sed hæc responsio
facile cofutatur, mo-
strando quod ibi lo-
quitur de specie spe-
cialissima. Ostendi-
tur autem, confere-
do responsonem il-
lam ad tertium ipsi
argumento tertio.
¶ Ad cuius euiden-
tiam aduertendum
est, quod in specie

mens propheta ad aliquid lo-
quendum, ita quod intelligat id
quod per hæc uerba Spiritus san-
ctus intendit, sicut Dauid qui
dicebat 2. Reg. 23. Spiritus Dñi
locutus est per me. Quandoq;
autem ille, cuius mens mouetur
ad aliqua uerba exprimenda,
non intelligit quid Spiritu san-
ctus per hæc uerba intendat, si-
cut patet de Caipha, Ioan. 11. Si-
militer etiam cum Spiritu san-
ctus mouet mētem alicuius ad
aliquid faciendum, quā que
idem intelligit quid hoc signifi-
cet, sicut patet de Hieremia, qui
abcondit lumbare in Euphra-
tem, ut hñ Hier. 13. quandoque
uero non intelligit, sicut mili-
tes diuidentes uerba Christi,
non intelligebat quid signifi-
ficarent. Cum ergo aliquis cog-
noscat se moueri à Spiritu san-
cto ad aliquid faciendum, uel
significandum uerbo, uel facto,
hoc proprie ad prophetiam per-
tinet. Cum autem mouetur, sed
non cognoscat, nō est perfecta
propheta, sed quidā instinctus
propheticus. Sciendum tamen,
quod quia mens propheta est
instrumentum deficiens, ut di-
ctum est, etiam ueri prophete
non omnia cognoscunt, quæ in
eorum uisib, aut uerbis, aut etiā
factis Spiritus sanctus intendit.
Et per hoc patet responsio ad
obiecta. Nam primæ rationes
loquuntur de ueris prophetis,
quorum mens diuinitus illu-
stratur perfecte.

QVAESTIO CLXXIII. I

De diuisione prophetie, in sex
articulos diuisa.

DEINDE consideran-
dum est de diuisione
prophetie.

ET CIRCA hoc quarun-
tur sex.

- ¶ Primo, De diuisione pro-
phetie in suas species.
- ¶ Secundo, Vtrum sit alior
prophetia, quæ est sine imagi-
naria uisione.
- ¶ Tertio, De diuersitate gra-
dum prophetie.
- ¶ Quarto, Vtrum Moyses fue-
rit excellentissimus propheta-
rum.
- ¶ Quinto, Vtrum aliquis com-
prehensor possit esse prophe-
ta.
- ¶ Sexto, Vtrum prophetia
creuerit per temporis processum.

F ARTICVLVS PRIMVS.
Vtrum conuenienter diuidatur pro-
pheta in prophetiam prædissi-
nationis Dei, præscientiæ,
& comminationis.

AD PRIMVM sic proce-
ditur. Vt q̄ inconuenienter
diuidatur propheta in glo-
sa * super Matth. 1. Ecce uirgo
in utero habebit. ubi dñs, q̄ pro-
pheta alia est ex prædissinatio-
ne Dei, quam necesse est omni-
bus modis euenire, ut sine no-
stro impleatur arbitrio, ut hæc
de qua hic agituralia est ex præ-
scientia Dei, cui nostrum admi-
scetur arbitrium: alia est, quæ
comminatio dñs, quæ fit ob si-
gnū diuinæ animaduersionis.
Illud enim quod consequitur
omnem prophetiam, non de-
bet poni ut membrum diuidis
prophetiam: sed omnis prophe-
tia est s̄m præscientiam diuinā,
quia propheta legunt in libro
præscientiæ, ut dicit glo. 114. 38.
ergo uidetur q̄ non debeat po-
ni una species prophetie, quæ
est secundum præscientiam.
¶ 2. Præ. Sicut aliquid prophe-
tatur secundum comminatio-
nem, ita etiam s̄m promissi-
onem, & utraque uariatur. cōm.
Hier. 18. Repente loquar aduer-
sum gentē, & aduersum regnū,
ut eradicem, & destruiam, & dis-
perdam illud. Si p̄nitentiam
egerit gens illa à malo suo, agā
& ego penitentiam, & hoc per-
tinet ad prophetiam commina-
tionis. Et postea subdit de pro-
pheta promissionis. Subro lo-
quar de gente & regno, ut ad-
ficem, & plantem illud. Si reco-
rit malum in oculis meis, peni-
tentiam agā super bono, quod
locutus sum ut facerem ei, ergo
sicut ponitur propheta commi-
nationis, ita debet poni pro-
pheta promissionis.
¶ 3. Præ. Id idor. dicit in lib. Ery-
mol. * Prophetie genera sunt
septem. Primum genus est, ex-
talis, quod est mentis excessus,
sicut uidit Petrus uas submersū
de celo cum variis animalibus.
Secundum genus, uisio, sicut
apud Isaiam dicitur. Vidi Dñm
sedentem & cetera. Tertium genus
est somnium, sicut Iacob scilicet
dormiens uidit. Quartum genus
est per nubē, sicut ad Moysen
loquebatur Deus. Quintum ge-
nus est uox de celis, sicut ad A-
braham sonuit dicens. Ne mit-
tas manū in puerum. Sextū ge-
nū, accepta parabola, sicut apud

ponuntur in litera, non sunt contrarie dicitur conclusiones: quoniam conclusio de identitate speciei ca prophetae ponitur ab auctore simpliciter, & secundum propriam intentionem, ut ibi patet legenti. Conclusio autem de diversitate speciei ponitur secundum quid, & secundum alienam sententiam, ut patet ex duobus in litera hac. Primo ex eo, quod in litera inferitur sic, Et ideo secundum horum differentias prophetia distinguitur in diversas species non quidem absolute, hoc est, sine additione aliqua, sed cum ista additione, secundum prius dictam visionem: quasi diceret, quod ista diversitas speciei ponitur supponendo, & sequendo prius dictam visionem. Secundo patet ex eo, quod in calce corporis articuli saluatur etiam quod dicitur tam species prophetiae ponantur. Hoc enim signum est, quod ad adaptationes adiuuenebat ad saluandas glossas Scripturae, dummodo tres, modo duas tantum species saluatur. Reuerentia ergo doctorum conuenit tanto viro, ratio est horum dictorum. Prop 12 autem sententia ratio fuit prius dictorum. Et sic oia conueniant.

Balaam. Septimum genus, repletio Spiritus sancti, sicut pene apud omnes prophetas. Ponit etiam tria genera visionum, unum scilicet in oculis corporis, alterum scilicet in spiritu imaginarij, tertium per intuitum mentis: sed haec non exprimentur in praedicta diuisione, ergo est sufficiens.

SED CONTRA est authoritas Hieron. cuius dicitur esse gl. *

RESPON. Dicendum, quod species habituum, & actuum in moralibus distinguuntur secundum obiecta. Obiectum autem prophetiae est id, quod est in cognitione diuina supra humanam facultatem existens: & ideo secundum horum differentias prophetia distinguitur in diuersas species secundum prius dictam diuisionem. Dicitur est autem supra, quod futurum est in diuina cognitione dupliciter. Vno modo, prout est in sua causa: & sic accipitur prophetia comminationis, quae non semper impletur, sed per eam praenuntiatur ordo causae ad effectus, qui quocumque alijs superuenientibus impeditur. Alio modo, praecognoscit Deus aliquam in seipsis vel ut fienda ab ipso, & horum est prophetia praedestinationis: quia secundum Damascenum Deus praedestinat ea, quae non sunt in nobis: vel ut fienda per liberum arbitrium hominis, & sic est prophetia praesentiae, quae potest esse bonorum & malorum, quod non contingit de prophetia praedestinationis, quae est bonorum tantum. Et quia praedestinat sub praesentia comprehenditur, ideo in glo. * in principio Psalterij ponitur tantum duplex prophetia species, scilicet praesentiam, & secundum comminationem.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod praesentia proprie dicitur praecognitio futurorum euertuum prout in seipsis sunt, & in hoc ponitur species prophetiae. Prout autem dicitur respectu futurorum euertuum, siue secundum quod in seipsis sunt, siue secundum quod sunt in suis causis, communiter se habet ad omnem speciem prophetiae.

AD SECVNDVM dicendum, quod prophetia promissionis comprehenditur sub prophetia comminationis, quia eadem est ratio veritatis in vtraque. Denominatur tamen magis a comminatione: quia Deus pronior est ad relaxandum poenam, quam ad subtrahendum promissa beneficia.

AD TERTIVM dicendum, quod Isidorus distinguit prophetiam secundum modum propheticandi, qui quidem potest distingui vel secundum potentias cognoscitinas in homine, quae sunt sensus, imaginatio, & intellectus: & sic sumitur triplex visio, quam ponit tam ipse, quam Aug. 12. super Genes. ad literam. Vel potest distingui secundum differentiam prophetici influxus, qui quidem quantum ad illustrationem intellectus significatur per repletionem Spiritus

A sancti, quam septimo loco ponit. Quantum vero ad impressionem formarum imaginabilium ponit tria, scilicet somnium, quod ponit tertio loco: & visionem, quae fit in vigilando respectu quorumcumque communium, quam ponit in secundo loco: & extasim, quae fit per eleuationem mentis in aliqua altiora, quam ponit primo loco. Quantum vero ad sensibilia signa ponit tria: quia sensibile signum aut est aliqua res corporea exterius appaerens visui, sicut nubes, quam ponit quarto loco: aut est vox formata exterius ad auditum hominis delata, quam ponit quinto loco: aut est vox per hominem formata cum similitudine alicuius rei, quod pertinet ad parabolam, quam ponit sexto loco.

ARTICVLVS II.

Vtrum excellentior sit prophetia, quae habet visionem intellectualem, & imaginariam, quam ea quae habet visionem intellectualem tantum.

Super Quaestione 174. Articulum secundum.

AD SECVNDVM sic proceditur. Videtur quod excellentior sit prophetia, quae habet visionem intellectualem & imaginariam, quam ea quae habet visionem intellectualem tantum. Dicit enim Aug. 12. super Genes. ad literam: * & hinc in glo. 1. ad Corinth. 14. super illud, Spiritus autem loquitur mysteria. Minus est propheta, qui rerum visionem solummodo videt imaginariam, & magis est propheta, qui solo earum intellectu est praesentis: sed maxime propheta est, qui in vtroque praecellit, hoc autem pertinet ad prophetam, qui simul habet intellectualem & imaginariam visionem, ergo huiusmodi prophetia est altior.

¶ 2. Præ. Quanto virtus alicuius rei est maior, tanto ad magis distantia se extendit: sed lumen propheticum principaliter ad mentem pertinet, ut ex dictis patet, ergo perfectior videtur esse prophetia, quae deriuatur vltique ad imaginationem, quam illa quae existit in solo intellectu.

¶ 3. Præ. Hieronymus in prologo libri Regum, * distinguit prophetas contra hagiographos. Omnes autem illi, quos prophetas nominat, puta, Isaias, Hieremias, & alij huiusmodi simul cum intellectuali visione imaginariam habuerunt, non autem illi qui dicuntur hagiographi, sicut ex inspiratione Spiritus sancti scribentes, sicut Iob, David, Salomō, & huiusmodi, ergo videtur quod magis proprie dicuntur prophetae illi, qui simul habent visionem imaginariam cum intellectualem, quam illi, qui habent intellectualem tantum.

In art. 2 eiusdem quaest. 174. aduerte, quod si verba in titulo posita proprie perfecta in principio fuerint, clarior erit intellectus legis articulum: alioquin vsque ad calce articuli fluctabit.

Vt ut siquidem titulus non formis imaginatis, sed visione imaginaria, ita quod non veritatem in quaestione, vtrum prophetia sine phantasmatis, sed sine visione imaginaria. Et quoniam de prophetia est sermo, intelligitur de visione imaginaria prophetica, & hoc in calce articuli explicatur, ita quod sensus quaestione est, An prophetia habet alteram tantum prophetiam visionem, scilicet intellectualem, sit excellentior prophetia habere vtramque prophetiam visionem, scilicet intellectualem & imaginariam.

Aug. lib. 12. super Genes. cap. 9. in medio, 10. 6.

q. praeced. ar. 2.

Parum a medio, incipit. Vigintiaseptem litteras, co-ruo 4.

dicitur